

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Analýza pocitu bezpečí ve Šluknově

- východiska, vybrané výsledky, doporučení

Dne: 14. 6. 2018

Místo: Šluknovský zámek

Autoři: Mgr. Zdeněk Svoboda, Ph.D.

PhDr. Ladislav Zilcher, Ph.D.

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Analýza pocitu bezpečí ve Šluknově

Obsah:

1. Úvod
2. Popis výzkumného souboru
3. Metodologie výzkumu – kvantitativní a kvalitativní přístup
4. Výsledky kvantitativního šetření
5. Výsledky kvalitativní části šetření
6. Shrnutí zjištění
7. Doporučení

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Úvod

- měření pocitu bezpečí je psychologická kategorie – časté nejasnosti
- nejasnosti ohledně významu obav z kriminality vyplývají z častého zaměňování emocí se soudy a hodnotami. (Ferraro, LaGrange, 1987)

Emoce – Afektivní reakce

Soudy – kognitivní reakce

Hodnoty – výskyt a tolerance kriminality

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Úvod – teoretický vhled

- základní problém - obava z viktimizace není reálná představa
(Kruřichová, 2016)
- nemusí souviset s reálným stavem - tzv. „teorie rozbitých oken“
- souvisí s pocitem vlastní zranitelnosti (ženy, senioři)
- zobecňování viktimizace na dlouhé časové období
(Pain, 1995)

Úvod - teoretický vhled

- výsledky šetření tedy nemohou řešit snižování kriminality jako takové
- výsledky šetření reagují primárně na pocity občanů
- doporučení mohou být neefektivní k při práci s reálnou viktimizací, avšak reprezentují možnosti, díky nimž by se vybrané skupiny obyvatelstva mohli cítit bezpečněji.

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Charakteristika výzkumného souboru – počet a pohlaví respondentů

Pohlaví	Abs. četnost	Rel. četnost
Muži	62	33%
Ženy	124	66%
Celkem	186	100%

Celkový počet respondentů dosáhl hodnoty $N = 186$.
Vzorek tedy čítá 3,3% základního souboru.

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Charakteristika výzkumného souboru – věkové rozložení

Věk respondentů	Absolutní četnost	Relativní četnost
do 25 let	23	12%
25 – 35 let	31	16,5%
35 - 50 let	69	37%
50 – 65 let	28	15%
více než 65 let	35	18%

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Charakteristika výzkumného souboru – bydliště respondentů

Část města	Absolutní četnost	Relativní četnost
Centrum města	67	36%
Sídliště	35	19%
Kreuzberg	17	9%
Židovský vrch	4	2%
Království	16	8,5%
Rožany	2	1%
Nové Hraběcí	7	3,5%
Císařský	29	15,5%
neupřesněno či jiné	9	5%

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Metodologie výzkumu

Výzkum byl realizován s využitím tří metodologických přístupů

- Kvantitativní* - dotazníkové šetření
- Kvalimetrický* - kvalitativní položky nástroje
- Kvalitativní* - focus groups + ukotvená teorie

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Výsledky kvantitativní části výzkumu

Celkový pocit bezpečí – cítíte se ve Šluknově bezpečně?

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
22	77	65	22
SOUHLAS		NESOUHLAS	
99 (53%)		87 (46%)	

Využití indukčních statistických metod neprokázalo signifikantní rozdíl v odpovědích dle místa bydliště či pohlaví respondentů.

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Výsledky kvantitativní části výzkumu - pocit bezpečí ve vybraných lokalitách

Položka: Do jaké míry se cítíte bezpečně na Sídlišti?

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
10	19	46	97
SOUHLAS		NESOUHLAS	
29 (15,6%)		143 (77%)	

Zdroj(e) nebezpečí: Vysoká koncentrace osob vnímaných jako „rizikové“; nejčastěji citované „Romové/cikáni“; problematika návykových látek; rušení nočního klidu.

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Výsledky kvantitativní části výzkumu - pocit bezpečí ve vybraných lokalitách

Položka: Do jaké míry se cítíte bezpečně v centru města?

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
47	77	37	12
SOUHLAS		NESOUHLAS	
124 (67%)		49 (26%)	

Zdroj(e) nebezpečí: Terminál; potencionální konflikty u restauračních zařízení; rušení nočního klidu; doprava

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Výsledky kvantitativní části výzkumu - pocit bezpečí ve vybraných lokalitách

Položka: Do jaké míry se cítíte bezpečně v lokalitě Kreuzberg?

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
43	77	30	5
SOUHLAS		NESOUHLAS	
120 (64%)		35 (18%)	

Zdroj (e) nebezpečí: Nehlídaný hřbitov

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Výsledky kvantitativní části výzkumu - pocit bezpečí ve vybraných lokalitách

Položka: Do jaké míry se cítíte bezpečně v lokalitě Rožany?

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
36	80	29	6
SOUHLAS		NESOUHLAS	
116 (62%)		35 (18%)	

Zdroj(e) nebezpečí: Doprava

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Výsledky kvantitativní části výzkumu - pocit bezpečí ve vybraných lokalitách

Položka: Do jaké míry se cítíte bezpečně v lokalitě Císařský?

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
48	78	25	3
SOUHLAS		NESOUHLAS	
126 (67%)		28 (15%)	

Zdroj(e) nebezpečí: Nepřiměřená rychlost „u soudu“; rušení nočního klidu, č. p. 74

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Výsledky kvantitativní části výzkumu - pocit bezpečí v dalších lokalitách

	Souhlas	Nesouhlas
Židovský vrch	68%	12%
Království	72%	9,5%
Nové hraběcí	71%	7%
Kunratice	68%	10%
Královka	69%	13%
Fukov a jiné	66,5%	12%
Průměr	69%	10,5%

Zdroj(e) nebezpečí: Nové hraběcí – osvětlení; Židovský vrch – konzumenti lehkých drog; Království – absence chodníku.

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Výsledky kvantitativní části výzkumu

Vymezení nebezpečí - respondenti byli požádáni o určení jedné až tří lokalit subjektivně vnímaných jako nejnebezpečnějších

- Výsledky:
- většina respondentů využila méně než 3 volby
 - v rámci 1. volby - **111x uvedena lokalita Sídliště** (60%)
9 x uvedeno Centrum (5%)
 - v rámci 2. volby - **19x Centrum**
15x Sídliště.

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Výsledky kvantitativní části výzkumu

Zkušenost s přímou viktimizací: 60 (32%) ano 106 (56%) ne

Příčiny viktimizace:

Fyzické napadení: 15x

Loupeže a krádeže: 15x (4x loupežné přepadení, zbytek vloupání do domů, garáží a chatek)

Drobné krádeže: 8x – odcizení (kovové konstrukce, úroda, předměty z oplocených pozemků)

Verbální útoky: 8x - nadávky, vyhrožování, či slovní útoky.

Vandalismus: 8x – rozbité okno, vandalismus na zahrádkách, grafity, poškození cizí věci

Obtěžování: 1x

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Výsledky kvantitativní části výzkumu – míra podpory vybraných návrhů opatření

Položka: Vyšší přítomnost Policie ČR na území města

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
97	52	18	6
SOUHLAS		NESOUHLAS	
149 (80%)		24 (13%)	

Časté odkazy na „neviditelnost“ Policie ČR, absenci hlídek v ulicích (zejména ve večerních hodinách), zpravidla vnímané jako důsledek podstavu policistů.

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Výsledky kvantitativní části výzkumu – míra podpory vybraných návrhů opatření

Položka: Posílení hlídkové služby Policie ČR nebo městské policie ve večerních nebo nočních hodinách.

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
131	37	8	5
SOUHLAS		NESOUHLAS	
168 (90%)		13 (7%)	

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Výsledky kvantitativní části výzkumu – míra podpory vybraných návrhů opatření

Položka: Rozšíření městského kamerového systému.

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
112	41	15	9
SOUHLAS		NESOUHLAS	
153 (82%)		24 (13%)	

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Výsledky kvantitativní části výzkumu – míra podpory vybraných návrhů opatření

Položka: Více preventivních a volnočasových aktivit pro děti a mládež ve městě.

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
105	53	11	1
SOUHLAS		NESOUHLAS	
158 (85%)		12 (6,5%)	

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Výsledky kvantitativní části výzkumu – míra podpory vybraných návrhů opatření

Položka: Rekonstrukce veřejného osvětlení/doplnění městského osvětlení.

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
103	52	12	4
SOUHLAS		NESOUHLAS	
155 (83%)		16 (8,5%)	

Výsledky kvantitativní části výzkumu – míra podpory vybraných návrhů opatření

Položka: Podpora aktivit na posílení bezpečnosti v panelových domech (domovní kamerový systém, funkce domovníka, čipové vstupy, světla se senzorem pohybu kolem domu apod.)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
100	51	16	9
SOUHLAS		NESOUHLAS	
151 (81%)		25(13%)	

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Výsledky kvantitativní části výzkumu – Další možná opatření pro zvýšení bezpečnosti (doplněno respondenty)

Celkem bylo navrženo 44 individuálních opatření:

8x *Omezení migrace sociálně slabých rodin*

6x *Více hlídkové činnosti PČR a městské policie*

5x *Rozšíření kamerového systému*

4x *Vydání opatření obecné povahy*

4x *Zajištění sociálního bydlení*

4x *Zajištění možností pro kvalitní trávení volného času mládeže*

4x *Doplnění veřejného osvětlení (Nové hraběcí, hřbitov)*

3x *Zajištění kvalitního odvodnění*

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Výsledky kvalitativní sondy

Focus groups

- Byly realizovány celkem 3 fokusové skupiny, s nimiž byly diskutovány vybrané výsledky kvantitativního šetření.
- Data byla zpracována prostřednictvím otevřeného kódování a kategorizace, axiálně kódována a zanesena do příčinného a vztahového modelu.

PŘÍČINNÉ PODMÍNKY	JEV	KONTEXT	INTERVENUJÍCÍ PODMÍNKY	STRATEGIE JEDNÁNÍ A INTERAKCE	NÁSLEDKY
----------------------	-----	---------	---------------------------	-------------------------------------	----------

Výsledky kvalitativní sondy

Focus groups

Základní zpracovávané kódy:

- Obava z neznámých osob na Sídlišti
- Obava z neznámých osob mimo Sídliště
- Obava z nočního výtržnictví podnapilými
- Obava z dopravní situace
- Drogově závislí

Výsledky kvalitativní sondy

Focus groups

Ke zmíněným kódům byly v další fázi zpracování dat přiřazeny podpůrné mechanismy, které byly zařazeny v kategorii „podpora zvýšení pocitu bezpečí“
Jedná se o následující:

- Podpora komunity
- Volnočasové aktivity pro mládež
- Veřejné osvětlení
- Kamerový systém
- Doprava
- Herny - rušení
- Opatření obecné povahy

Výsledky kvalitativní sondy - Obava - Sídliště

PŘÍČINNÉ PODMÍNKY	JEV	KONTEXT	INTERVENUJÍCÍ PODMÍNKY	STRATEGIE JEDNÁNÍ A INTERAKCE	NÁSLEDKY
Velká migrace obyvatelstva, obzvláště migrace sociálně slabších občanů	Obava z neznámých osob na Sídlišti Narušená či absentující sociální kontrola	Poškozené domy a příslušenství sídliště Rizikové způsoby trávení volného času	Nespolupracující majitel bytového fondu Spolupráce majitele a města – nutné najít cestu Odlišné vnímání norem, specifická sociální pravidla	Možnosti řešení sociální kontroly: Domovníci (např. hrazení městem)	Nastavení spolupráce s majitelem – ochrana občanů města i jeho majetku Zajištění možností pro kvalitního trávení volného času dětí a mládeže (kooperace, vytvoření prostoru)

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Výsledky kvalitativní sondy - Obava - Sídliště

PŘÍČINNÉ PODMÍNKY	JEV	KONTEXT	INTERVENUJÍCÍ PODMÍNKY	STRATEGIE JEDNÁNÍ A INTERAKCE	NÁSLEDKY
Odlišnost sousedů na Sídlišti + jejich hluchost.	Obava z hlučného sousedství a dávných konfliktů	Narušené sociální vazby, negativní klima.	Generalizované problémy, frustrace starousedlíků, absence komunikace.	Budování komunity, neformální akce pro podporu pospolitosti (společné opékání buřtů), zajímavé, motivující akce pro všechny občany	Vytváření komunity – tzv. teorie plánovaného chování, Allportova kontaktní teorie apod.

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Přehled hlavních zjištění:

- Šluknov lze celkově vnímat jako v podstatě bezpečné místo, zdrojem pociťovaných rizik je především migrace obyvatel ohrožených sociálním vyloučením
- Hlavními zdroji sníženého pocitu bezpečí jsou projevy narušených sousedských vztahů, narušeného občanského soužití, výtržnictví, rizika spojená s dopravou ve městě, nedostatečné veřejné osvětlení, nedostatečný kamerový systém a rušení nočního klidu spojené s provozem některých zařízení (restaurace, herny). Obavy jsou nezdědka spojovány s tvrzením o absenci fyzické přítomnosti policie v problematických částech města.
- Specifikem je poměrně velký tlak na práci s majiteli psů.

Doporučení

- Pro Šluknov (zejména pro lokalitu Sídliště) je důležité nastavení procesů postupného vytváření komunity a mechanismů sociální kontroly.
- Část obav má jednoznačně zdroj v nízké informovanosti. Občané nevyžadují veřejné akce formou besed ve formálním prostředí a v uzavřeném kolektivu, ale spíše méně formální (venkovní) akce, které budou přinášet příležitosti pro setkávání, sdílení a vzájemné poznání obyvatel – existence sociálních kontaktů a vztahové sítě redukuje vnímání rizik
- Vytvoření příležitostí pro účelné využití volného času dětí a mládeže – efektivní nástroj snižování faktických i pocitových rizik. Dle občanů města má zejména mládež velmi omezené možnosti vyžití. Skupiny adolescentů, u nichž je zvýšené nebezpečí rizikového trávení volného času jsou zejména staršími občany zároveň vnímány jako zdroj pocíťovaného nebezpečí

Ústecký kraj

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Doporučení

- Výrazně podporován byl návrh na vytvoření placeného místa domovníka v jednotlivých bytových objektech v lokalitě Sídliště – uvedený mechanismus, spolu s aplikací dalších bezpečnostních prvků (kamery, osvětlení, pravidelný úklid) výrazně posiluje sociální kontrolu a pocit bezpečí
- Časté obavy veřejnosti vychází z představ o nereálném nápadu trestné činnosti, ale též mýtů o neřešení části trestné činnosti, nerovnosti před zákonem („Romům je vše promíjeno“) apod. Důležité je přijatelnou formou otevřeně informovat o aktuálním stavu v oblasti bezpečnosti a kriminality v daném městě.
- Z Teorie rozbitých oken je známo, že poničený majetek je symbolem nedodržování pravidel a hůře vypadající části měst nejen zvyšují subjektivně vnímané riziko vlastní viktimizace, ale také podněcují k případnému páchání trestné činnosti. Lze uvažovat o možnostech údržby a oprav okolí prostřednictvím komunitních aktivit (násobný benefit)

Tento materiál byl připraven s finanční podporou Ústeckého kraje v rámci projektu "Možnosti využití edukačních aktivit pro překonávání negativních důsledků sociálních problémů a sociálního vyloučení specifických skupin obyvatel Ústeckého kraje ze sociálních a ekonomických procesů a aktivit".

Doporučení – výrazná shoda návrhové části dotazníkového šetření a FG

- Dle oslovených občanů je nutné hledat cesty ke zvýšení fyzické přítomnosti policistů ve městě, a to zejména v rizikových časech na rizikových místech – nejde primárně jen o počet
- Rozšíření veřejného osvětlení a kamerového systému (aktivně vyhodnocovaného)
- Řešení dopravy – snaha o častější kontroly, úsekové měření, zpomalení dopravy, prvky pasivní bezpečnosti chodců
- Provozování výherních hracích automatů a VLT je oslovenými občany jednoznačně pojmáno jako zdroj rizika, který nadto není ve městě zapotřebí. Omezení či zákaz provozování automatů a VLT jsou výrazně podporovány
- Podpora vydání opatření obecné povahy je spíše nižší než bylo očekáváno
- Podpora účelného trávení volného času dětí a mládeže – viz výše

Děkujeme za pozornost i pozvání

Těšíme se na vaše dotazy